

Historisch Tijdschrift
Holland

29e jaargang
nummer 6
1997

Holland

die ruimte was afgescheiden. De stalfundering lag ten dele op oudere funderingsresten. Deze oudere muren dateren uit de late 15e of vroege 16e eeuw en zetten zich buiten de stal voort en zijn daar nog als uitbraaksleuven en vlijlagen te volgen. In de ophogingslaag die eraan voorafging, werd een laag pottenbakkersafval uit ongeveer 1400 gevonden.

In het westelijke deel van het onderzoeksterrein werd de uitbraaksleuf van een 15e-eeuws pand aangetroffen dat met zijn westelijke gevel langs de Burgwal stond. De westelijke gevel zelf diende tevens als kademuur langs de Burgwalgracht. Deze kademuur is in de 17e of 18e eeuw vervangen door een nieuwe muur. Achter dit gebouw lag een ovale werkvloer van minimaal 4,6 x 2 m van op hun kant geplaatste bakstenen. Eromheen stond een halfsteens brede muur met tot één steen verbrede afgeronde hoeken. Ook op de vloer stond middenin zo'n halfsteens muurtje. Ten noorden ervan bestond de vulling uit puin en secundair gestorte beer, ten zuiden ervan was de vloer eenmaal met 10 cm opgehoogd. De oorspronkelijk vloer lag op -120 cm NAP en dateert van omstreeks 1500. De aanwezigheid ervan hangt waarschijnlijk samen met de uitoefening van een tot dusverre onbekend ambacht.

In het centrale deel van het onderzoeksterrein lag een binnenplaats van 5,25 x 6,70 m die door middel van een smalle poort was verbonden met de Beestenmarkt. In de noordwesthoek van het plaatsje lag een beerput die in het verleden reeds was geleeegd. Ten zuiden van deze binnenplaats lagen op het achterterrein van de panden van de Beestenmarkt twee waterputten, een tonput en een beerput.

Gemeente Delft, sectie AMA

E.J. Bult

Dordrecht: Noordhoevenlaan In mei en juni kon in samenwerking met de AWN-afdeling Lek- en Merwestreek onderzoek worden verricht op het zogeheten Noordhoeven-terrein, in de stadswijk Dubbeldam. In vijf proefsleuven van 2-3 m breed en een totale lengte van 400 m werd het terrein verkend. In de sleuven werden geen nederzettingssporen aangetroffen.

Speciale aandacht gold de bodemopbouw. Aangezien het terrein is gesitueerd in een deel van de voormalige Biesbosch kon de hypothese worden getoetst inzake de catastrofale gevolgen van de Sint Elisabethsvloed in de nacht van 18 op 19 november 1421. Uit de profielen was af te lezen dat het gebied van onderzoek uit louter komklei bestond. Een nadere beschouwing leerde echter dat er sprake was van een wisselende sedimentatie van zand, klei en humuslaagjes op Hollandveen. Een dergelijke afzetting kan onmogelijk plaatsvinden in een gebied dat permanent onder water staat. Er moet veeleer gedacht worden aan een situatie waarbij sprake is van een rivierdelta met zandbanken en wisselende waterstanden. Dat sommige delen langere tijd droog hebben gestaan bewijst het feit dat er vegetatie tot ontwikkeling is gekomen.

Al met al lijkt het erop dat de omvang van de catastrofe van 1421 vooralsnog met de nodige terughoudendheid geïnterpreteerd moet worden.

Gemeente Dordrecht

J.P.C.A. Hendriks

Dordrecht: Schrijversstraat Van 26 maart tot en met 4 april is archeologisch onderzoek uitgevoerd in de Schrijversstraat in Dordrecht. Het onderzoek had tot doel de samenhang en ontwikkeling van dit deel van de stad en het grafelijk domein te onderzoeken. Aangenomen wordt dat het grafelijk domein werd begrensd door Wijnstraat, Gravenstraat, Kuipershaven en Schrijversstraat.

Diverse muurresten werden blootgelegd die dateren van de 13e-14e eeuw. De muurresten bevinden zich op 2,5 m onder het huidige maaiveld. De muren zijn gefundeerd op houten

Afb. 21. Dordrecht: Vriesestraat. Pelgrimsinsigne van de heilige Matthias, Trier, 14e eeuw. Hoogte 4,4 cm. Foto C. van der Esch.

planken waaronder puin en aardewerk (meest proto-steengoed) is gestort als grondverbetering. Bij het ontgraven van de muren werden veel scheepskrammen (*sintels*), drie versierde messchedes, een 13e-eeuwse zilveren penning en een 14e-eeuwse Franse jeton gevonden.

Gemeente Dordrecht

J.P.C.A. Hendriks

Dordrecht: Vriesestraat (afb. 21) Tijdens het bouwrijp maken van een sinds de jaren zestig braakliggend perceel aan de Vriesestraat tegenover de Blindeliedengasthuissteeg detecteerde L. Brand uit Dordrecht een pelgrimsinsigne van Matthias uit Trier. Het insigne is aangetroffen in een stortlaag op ca. 2 m beneden maaiveld, waarin ook andere vondsten aanwezig waren. Genoemd kunnen worden een tinnen imitatiepunt met randschrift AVE MARIA GRATIA etc., een leeuwengroot van Lodewijk van Male (Vlaanderen 1337-1365) en fragmenten 14e-eeuws aardewerk. Het insigne wijkt iets af van een ander in Dordrecht gevonden Matthias-insigne (Van Beuningen en Koldeweij 1993, afb. 285). De onder de rechterarm van Matthias voorkomende heilige op het insigne uit de Vriesestraat heeft geen mijter en in plaats van een kromstaf een rechte staf met knop.

AWN-afd. Lek- en Merwestreek

C. van der Esch

Giessenlanden: Giessen Nieuwkerk, Dorpsstraat (afb. 22) In de zomer van 1996 werd aan de Dorpsstraat van Giessen Nieuwkerk een flink deel van de dorpskern gesloopt voor de bouw van een winkelcomplex. Tijdens het saneringswerk werd door de AWN-afdeling Lek- en Merwestreek een tweetal onderzoeksputten gegraven om meer inzicht te krijgen in de ontwikkeling van de dorpsbebouwing (Koorevaar 1997). De onderzochte kavels zijn sinds de 12e-eeuwse ontginning minstens twee eeuwen onbebouwd gebleven. Zadenmonsters duiden op een vochtig zoetwatermilieu in die tijd.

De eerste aanwijzingen voor een veranderend bodemgebruik bestaan uit eind-14e- en 15e-eeuwse afvallagen in het meest oostelijke deel van het terrein dat aan de oudste dorpskern